

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av kavelbro och brunn på Bangårdgatan (RAÄ 88:1) i Uppsala

Linderson, Hans

2014

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderson, H. (2014). *Dendrokronologisk analys av kavelbro och brunn på Bangårdgatan (RAÄ 88:1) i Uppsala*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2014:34). Lund University.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

04 april 2014

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2014:34
Hans Linderson
DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV KAVELBRO OCH BRUNN PÅ
BANGÅRDGATAN (RAÄ 88:1) I UPPSALA

Uppdragsgivare: Upplandsmuseet, att. Anna Ölund, s:t Eriks gränd 6, 752 10 Uppsala, projektnummer 8454

Område: Uppland **Prov nr:** 62947-62953 **Antal sågprover/angivna träd:** 7

Dendrokronologiskt objekt: Brunn A4: P3+4, Kavelbro A2: P1+2+5+6+7

Resultat:

Dendro nr:	Prov Nr : Anläggning	Trädslag	Antal år; 2 radier om inget annat anges	Splint (Sp) Bark (B) Vankant W	Datering av yttersta års- ring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv- året)	Trädets Egenålder uppskattn ± 10
62947	1;A2	Tall	107	Sp 86, W	1733	V 1733/34	130
62948	2:A2	Tall	75	Sp 46, W	1561	V 1561/62	100
62949	3:A4	Tall	124	Sp 64, W	Ej datering		140
62950	4:A4	Tall	129	Sp 48, W	1807	V 1807/08	150
62951	5:A2	Tall	199	Sp 100, W	Ej datering	-	220
62952	6:A2	Tall	75	Sp 52, ej W	(1733)	(1738 ± 5)	100
62953	7:A2	Tall	192	Sp 87, W	1563	V 1563/64	220

Resultat inom parentes är inte helt säkra uppgifter

Kommentarer till den dendrokronologiska analysen

Kavelbro A2

Består av virke med två skilda åldersgrupper en äldre där virket är avverkat **vinterhalvåret 1561/62 och 1563/64**. En yngre där virket är avverkat **vinterhalvåret 1733/34**. Prov 6 kan vara avverkat samtidigt men felmarginalen är bredare, det senare provets datering uppfyller dessutom inte helt de kriterier vi ställer på en säker datering. Denna stock är väldigt misshandlad under sin levnad med flera kraftiga ”lyrbildningar” som jag tolkar kan förekomma i ett mycket aktivt kulturlandskap. Virket från båda åldersgrupperna har sin **proveniens i Uppland**.

Brunn A4

Ett(av två) prov dateras till **vinterhalvåret 1807/08**. Bästa korrelationerna gör med kronologier **från Åland och Gotland**, vilket indikerar virkets växtplats. Jag kan dock inte utesluta Svealands kustland.

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

I kolumnen längst till höger har trädets egenålder noterats.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet.

Rapporter och andra skrifter angående de dendrokronologiska resultaten tas tacksamt emot.

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se

Tel: 046-2227891 , 0738-448812